

zaaknummer 2011T309(3)

15 december 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. R.A. Hebly, advocaat te Amersfoort

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum]; overleden op [datum]
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Priesters van het Heilig
Hart van Jezus

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 februari 2014.

Op 8 april 2014 is bij de griffie een reactie op het ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg.

Bij emailbericht van 29 september 2014 heeft mr. R.A. Hebly een brief d.d. 28 augustus 2014 van de partner van klager, mevrouw [naam], toegezonden.

Op 30 september 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en werd vergezeld door zijn partner, mevrouw [naam]. Klager heeft zijn klachten toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur, mr. R.A. Hebly, voornoemd.

Namens de Congregatie is verschenen pater [naam], Provinciaal Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur, mr. Baetens, voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager heeft van zijn geboorte tot ongeveer zijn zesde jaar verbleven bij een zustercongregatie te [plaats], omdat zijn ouders direct na zijn geboorte uit de ouderlijke macht zijn gezet. Omstreeks 1951 werd klager overgebracht naar [instelling in [plaats]]. Klager heeft hier tot augustus 1964, derhalve ruim 12 jaar, verbleven.

2.2. Toen klager net op [instelling] was aangekomen werd hij in groep 1 geplaatst. Aangeklaagde was destijds groepsleider van die groep. Hij gebruikte veel fysiek geweld tegen klager, omdat klager nog in bed plaste. Als aangeklaagde in de ochtend ontdekte dat klager in zijn bed had geplast, zette hij klager eerst 10 minuten onder een koude douche, terwijl aangeklaagde constant naar klager bleef kijken. Daarna werd klager iedere ochtend na de kerkdienst in de ontbijtzaal, waar iedereen bij was, met een schoen op zijn blote billen geslagen. Dit heeft jarenlang geduurd.

2.3. Op een gegeven moment moet klager, na wederom een pak slaag tijdens het ontbijt, met aangeklaagde mee naar boven komen, waar de kamer van aangeklaagde zich bevond. Daar moest klager zijn broek en onderbroek uitdoen waarna aangeklaagde vervolgens veelvuldig de blote billen van klager streelde en kuste. Hierbij zat aangeklaagde ook aan de anus van klager en penetreerde klager met zijn vinger. Na ongeveer 10 minuten stopte het misbruik en mocht klager weer naar beneden. Toen aangeklaagde hier net mee begon, bood klager nog weerstand, maar na verloop van tijd liet hij het maar gebeuren. Klager werd in een periode van 3 tot 6 weken bijna dagelijks op deze wijze door aangeklaagde misbruikt. Ineens stopte het misbruik door aangeklaagde.

2.4. Het misbruik heeft een grote impact op het leven van klager. Klager heeft als gevolg van het misbruik een aambeï opgelopen. Ook is hij ten gevolge van het fysieke geweld aan één oor doof. Omdat klager na zijn tijd op [instelling] geen enkel gezag meer boven zich dulde, kwam hij veelvuldig in de problemen en kostte het hem moeite om werk te vinden, waardoor hij langdurig afhankelijk is geweest van een uitkering. Jarenlang is tegen klager gezegd dat hij "dom, dun en lelijk" was. Klager is dit vervolgens zelf ook gaan geloven. Klager heeft ook veel vriendinnen gehad. Relaties zijn echter allemaal stukgelopen, omdat niemand echt dichtbij hem mocht komen, al helemaal niet op seksueel gebied. Met zijn huidige partner kon klager voor het eerst over zijn tijd op het internaat praten. Buiten zijn huidige partner om is klager echter nog steeds niet in staat om langdurige sociale contacten op te bouwen. Hij voelt zich vaak eenzaam en valt regelmatig terug in langdurige depressies, waardoor hij moeilijk te bereiken is.

2.5. Het voornaamste doel van het indienen van een klacht is voor klager het verkrijgen erkenning en genoegdoening voor hetgeen hem is aangedaan. Voorts hoopt klager dat de procedure kan bijdragen in de verwerking van de gebeurtenissen in het verleden.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

3.1. Mr. Baetens heeft in de inhoudelijke reactie op de klaagschriften allereerst aangegeven, dat er door de provinciaal overste niet aan getwijfeld wordt dat klager in zijn jeugd slachtoffer is geworden van seksueel misbruik. Daarvoor is niet alleen indicatief de boodschap die de klager reeds in 2001 op een bord schreef bij Stichting [naam], maar ook het feit dat hij in 1985 zijn ervaringen in een manuscript vastlegde, dat hij vervolgens vernietigde, maar jaren later heeft herschreven en in 2010 in boekvorm heeft uitgebracht. Echter, in onderhavige Klachtenprocedure dient vastgesteld te worden of het aannemelijk is, dat het specifiek omschreven misbruik door de betreffende aangeklaagde is gepleegd. Pater [naam] en mr. Baetens hebben ter zitting hun waardering uitgesproken voor de genuanceerde wijze, waarop klager zijn verhaal heeft gedaan.

3.2. Bij de Commissie Deetman was een één melding bekend tegen aangeklaagde, maar daarvan is niet duidelijk of zij afkomstig is van iemand anders dan klager. De Commissie Deetman heeft over aangeklaagde de volgende onderzoeksbevindingen aan de Congregatie gerapporteerd:

“(…) Tijdens zijn noviciaat, in 1935, werd er over hem opgemerkt: “door zijn onnadenkendheid minder prettig”. Desondanks deed hij in 1939 zijn eeuwige gelofte en werd hij te werk gesteld in [instelling]. In 1961 werd hij overgeplaatst naar het [college] in [plaats] ofschoon hij liever in Heer was gebleven. In [jaar] verliet hij de congregatie vanwege een voorgenomen huwelijk. (...) In [jaar] werd hem geen strobreed in de weggelegd, omdat hij al “vele jaren in grote twijfel en onrust” leeft. Het is onduidelijk in hoeverre de congregatieleiding vermoedens had van seksueel misbruik. Alleen zijn overplaatsing in 1961, tegen zijn zin in, naar [plaats] kan wijzen op een disciplinaire maatregel.”

Mr. Baetens stelt dat bij de Klachtencommissie een klacht van een andere klager jegens aangeklaagde in behandeling is, welke dusdanig verschilt van de klacht van klager, dat deze niet als steunbewijs kan dienen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. De Klachtencommissie zal alvorens aan een inhoudelijke beoordeling toe te kunnen komen eerst de vraag moeten beantwoorden of alle gestelde gedragingen vallen onder de definitie van seksueel misbruik als bedoeld in artikel 1.3 van de Procedure. De door klager gestelde gedragingen houden het volgende in:

- klager kreeg slaag van aangeklaagde op zijn blote billen voor elke keer dat hij in zijn bed plaste;
- op zijn kamer streefde en kuste aangeklaagde de blote billen van klager. Hierbij zat aangeklaagde ook aan de anus van klager en penetreerde hij klager met zijn vinger, aldus klager.

4.3. Of sprake is van seksuele handelingen of toenaderingen, dient te worden gezien aan de hand van de sociaal-ethische norm en aan de hand van de vraag hoe een objectieve buitenstaander (destijds) tegen dergelijke handelingen aankeek/aankijkt. De Klachtencommissie overweegt daarbij in het bijzonder dat bepaalde handelingen mogelijk als onbetamelijk, althans als ongewoon kunnen worden aangemerkt, maar dat deze handelingen daarmee nog niet als seksueel misbruik dienen te worden beschouwd. Of een handeling kan worden gekwalificeerd als seksueel misbruik hangt onder meer af van de omstandigheden van het geval, zoals de context en de verhoudingen tussen betrokkenen. Ook de wijze waarop het lichaamsdeel door iemand wordt aangeraakt, is daarin relevant. Het enkele feit dat degene die de handeling heeft ondergaan dat als ongewenst of als seksueel (misbruik) heeft ervaren, is niet doorslaggevend.

Het geven van slaag als straf voor het bedplassen levert naar het oordeel van de Klachtencommissie dan ook geen seksueel misbruik op in de zin van de Procedure, nu zich geen omstandigheden voordoen waaruit volgt dat het geven van slaag in deze context meer dan enkel een strafcomponent bevatte. De Klachtencommissie heeft daarbij mede in aanmerking genomen, dat het slaan op de billen plaatsvond in de refter en in aanwezigheid van de groepsgenoten van klager.

Voor wat betreft de handelingen die plaatsvonden in de kamer van aangeklaagde, bestaat voor de Klachtencommissie geen twijfel, dat deze door klager gestelde feiten gekwalificeerd kunnen worden als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ruim veertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Ten aanzien van de door klager als steunbewijs aangevoerde klacht met nummer 2012T740(5) moet worden geconstateerd dat ook in die klacht niet aannemelijk is geworden dat het misbruik door aangeklaagde is gepleegd. Daarbij komt dat het misbruik zoals in die klacht wordt beschreven geheel anders van aard is en op een andere plaats plaatsvond dan in onderhavige klacht.

4.4. Uit diverse verklaringen en de reeds bestaande klachten is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat op [instelling] ernstige misstanden hebben plaatsgevonden in de vorm van mishandelingen, vernederingen en seksueel misbruik. Klager is daarvan eveneens het slachtoffer geworden. Aangezien echter niet aannemelijk is geworden, dat het gestelde misbruik door deze aangeklaagde is gepleegd, kan deze klacht niet gegrond worden verklaard. De Klachtencommissie wijst er met nadruk op dat, mochten er in de toekomst feiten of omstandigheden bekend worden, die het relaas van klager ten aanzien van deze aangeklaagde ondersteunen, hij herziening van dit advies kan verzoeken.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de provinciaal overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 15 december 2014 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en drs. L. Erftemeyer, leden, bijgestaan door mr. L. Sanders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.

zaaknummer 2011T442

17 december 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende in het buitenland,
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. S. van Schaik, advocaat te Uden.

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Orde van het Heilig Kruis, provincie van de zalige Theodorus van Celles.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 9 april 2014. Op 15 augustus 2014 is bij de griffie een reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg.

Op 20 november 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Schaik, voornoemd. Namens de orde is verschenen de heer [naam], Prior-Provinciaal van de Orde van het Heilig Kruis, Provincie van de Zalige Theodorus van Celles (ook wel: Kruisheren). Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Baetens, voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager was de jongste van een gezin van zeven kinderen. Het oudste of jongste kind van het gezin moest priester worden. Toen bleek dat de oudste zoon geen priester zou worden, werd klager naar kostschool gestuurd. De vader van klager kende veel Kruisheren dus ging klager in 1956 naar het [college] te [plaats]. Klager was toen twaalf jaar oud. Aangeklaagde was ziekenbroeder op de kostschool. In het klaagschrift staat abusievelijk vermeld dat

aangeklaagde tevens docent was. Dit berust op een misverstand tussen klager en zijn juridisch adviseur.

Tijdens de lessen werd klager door aangeklaagde uit de klas gehaald. De eerste keer dat klager uit de les werd gehaald moest hij met aangeklaagde meekomen naar zijn chambrette. Volgens aangeklaagde zaten er vlekken in de lakens van klager. Hij vroeg klager wat dat voor vlekken waren. Klager zei dat hij dat niet wist en daar bleef het bij. Klager was verbaasd dat hij daarvoor door aangeklaagde uit de les werd gehaald. Aangeklaagde was immers geen schoonmaker.

De volgende keren dat klager door aangeklaagde uit de les werd gehaald, werd klager meegenomen naar de ziekenzaal. Dat was een zaal zonder bedden. Klager moest zich daar uitkleden, waarna aangeklaagde in klager begon te 'kneden'. Bij dit lichamelijk onderzoek gebruikte aangeklaagde geen stethoscoop. Terwijl klager op deze manier werd onderzocht keek aangeklaagde erg goed naar klager. Klager hoefde niet altijd de onderbroek uit te trekken. Klager vermoedt dat aangeklaagde daarbij de geslachtsdelen van klager niet aanraakte, voor zover hij het zich dit goed kan herinneren. Klager dacht dat dit een medisch onderzoek was en dat het erbij hoorde. Aangeklaagde voelde of klager ziek was.

Op enig moment had aangeklaagde een hoogtezon tot zijn beschikking. Klager moest daar dan voor gaan zitten. Hij kreeg een brillette op. De ouders van klager hebben toestemming moeten geven dat klager onder de hoogtezon mocht. Dit moet bij de orde bekend zijn. Terwijl klager onder de hoogtezon zat, keek aangeklaagde alleen maar naar klager. Klager mocht zijn onderbroek aanhouden.

Klager heeft eenmaal de A-griep gehad en werd toen opgenomen in de ziekenboeg. Hij heeft aangeklaagde toen niet gezien.

2.2. Toen klager begon op het internaat was hij het slimste jongetje van de klas. Door het misbruik veranderde hij in een jongetje dat met de hakken over de sloot overging naar de tweede klas. Door de steeds slechter wordende resultaten is klager van kostschool gegaan. Klager heeft uiteindelijk staatsexamen gedaan, maar is niet geslaagd. Wel is klager een opleiding [opleiding] gaan volgen. Hij heeft zijn diploma gehaald evenals zijn bevoegdheid om [vak] te mogen geven. Daarna heeft klager verschillende banen gehad en bleef hij doorstuderen. Hij behaalde zijn studie [studierichting] en [studierichting], waarna hij als [beroep] een eigen praktijk had. Echter dit kantoor heeft hij wegens financiële problemen moeten sluiten.

Klager is in 1969 getrouwd en heeft twee zonen. Uiteindelijk is klager van zijn vrouw gescheiden.

In de periode 1970-1990 kampte klager met psychische problemen. Klager lijdt tot op de dag van vandaag aan psychosomatische klachten welke zich uiten in hyperventileren, hartklachten en doodsangsten. Pas zo'n zes jaar geleden heeft klager voor het eerst over het seksueel misbruik gesproken.

2.3. Klager verzoekt de Klachtencommissie de klacht gegrond te verklaren. Klager hoopt dat hij daarmee zijn ervaringen kan verwerken. Voorts hoopt klager op begrip, erkenning en excuses van het Kerkelijk Instituut.

Tenslotte wenst klager de schade die hij heeft opgelopen als gevolg van de seksuele intimidatie en het ondervonden seksueel misbruik, zowel materieel als immaterieel, vergoed te krijgen.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Namens de Prior-Provinciaal, de heer Snijkers, betoogt mr. Baetens het volgende:

- het lijkt, gezien de hiërarchische verhoudingen niet waarschijnlijk dat een ziekenbroeder een leerling uit de klas kan halen zonder opgave van redenen;
- de verweten handelingen kunnen niet per definitie worden opgevat als seksuele handelingen in de zin van art. 1.3 van de Procedure.
- door medestudenten uit de tijd van klager is met bevreemding gereageerd op de aanwezigheid van een hoogtezon. Men stelt nooit te hebben gehoord van de aanwezigheid van een hoogtezon.
- specifiek steunbewijs ontbreekt, nu klager niet met hulpverleners over zijn beleving heeft gesproken.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Allereerst dient beoordeeld te worden of de handelingen die klager aangeklaagde verwijt zijn te kwalificeren als seksueel misbruik.

Klager heeft verklaard dat aangeklaagde naar klager zat te kijken terwijl hij onder de hoogtezon zat. Klager had hierbij zijn onderbroek aan.

Voorts heeft klager gesteld dat hij uit de klas werd gehaald voor medisch onderzoek. Klager stelt dat hij werd meegenomen naar een soort behandelkamer waar hij zich moest uitkleden waarna aangeklaagde in klager begon te knijpen. Klager is hierbij uitermate vaag gebleven over het feit of aangeklaagde hem nu wel of niet in de schaamstreek heeft betast.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie is in beide gevallen geen sprake van het verrichten of ondergaan van een seksuele handeling, De Klachtencommissie kan de door klager gestelde feiten dan ook niet kwalificeren als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Prior-Provinciaal van de Orde van het Heilig Kruis, provincie van de zalige Theodorus van Celles, de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 17 december 2014 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, drs. L. Erfstemeyer en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen

indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager en aangeklaagde verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager en aangeklaagde schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.